

Dnr.nr: Ku2018/01387/MF

Våra referenser:

Ester Hedberg:

ester.hedberg@dyslexi.org

Torbjörn Lundgren:

torbjorn.lundgren@dyslexi.org

Mottagare:

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Dyslexiförbundets yttrande över remissen "Ett oberoende public service för alla – nya möjligheter och ökat ansvar" (SOU 2018:50)

Allmänt om läs- och skrivsvårigheter/dyslexi:

Mellan 5 och 8 % av svenskarna har läs- och skrivsvårigheter som beror på dyslexi. Många fler har läs- och skrivsvårigheter av andra orsaker.

Utan anpassningar kan läs- och skrivsvårigheter skapa svårigheter i utbildning och arbete. Läs- och skrivsvårigheter kan även stänga ute människor från kulturliv, fritidsaktiviteter och andra samhällsengagemang.

Dyslexiförbundet är ett förbund för personer med läs-, skriv- och räkningsvårigheter samt deras anhöriga. Förbundet arbetar för att personer med läs-, skriv- och räkningsvårigheter ska kunna delta i samhällets alla delar på lika villkor som andra.

Inledning:

Public Service fyller en viktig funktion i samhället. Utredningens titel "En oberoende Public Service för alla" förpliktigar. Public Service ska vara för alla. Den ska vara oberoende och stå stark. Public Service ska spegla hela samhället, och skapa media **med, för och om** alla grupper i samhället.

Sverige har ratifierat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar.

- Sverige har därmed erkänt rätten för personer med funktionsnedsättning att delta i kulturlivet på samma villkor som andra. Det innebär bland annat att TV ska göras tillgänglig för alla (Artikel 30).
- Sverige har även genom konventionen förbundit sig att vidta åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan "söka, ta emot och sprida

uppgifter och idéer på samma villkor som andra och genom alla former av kommunikation som de själva väljer..." (Artikel 21).

Om våra medlemmars behov:

För personer med läs- och skrivsvårigheter är det viktigt att text i rörliga medier, på webben och i tryck på ett enkelt och tydligt sätt går att få uppläst.

Om uppläst text i rörlig bild:

Det finns idag möjlighet att få uppläsning av texten i direkt-strömmande kanaler på SVT play. Uppläst text finns också för SVT: tablå-TV som sänds via det digitala marknätet. SVT har en talsyntes som läser upp texten i alla textade program. Det betyder att det i princip inte finns någon begränsning för andelen program som gör tillgängliga med uppläst text. Begränsningen ligger i att inte alla kan nyttja tjänsten.

Dyslexiförbundet vill att:

- SVT driver på den tekniska utvecklingen så att den upplästa texten kan nås av alla, oavsett plattform, TV-modell eller distributionsväg.
- uppläst text ska vara frikopplad från övrigt ljud så att den som vill ha uppläst text kan lyssna i hörlurar, medan andra i rummet enbart hör det vanliga ljudet.
- SVT driver på utvecklingen av teknik som läser upp annan text i bild, inte bara textremsan. Det skulle kunna ske genom till exempel OCR-teknik.
- en större del av det utländska programutbudet förses med syntolkning och uppläst text med mänsklig röst.

Om tillgänglighet på webben:

Vi vill att allt Public Service innehåll ska finnas på alla plattformar, för att på bästa sätt kunna bli tillgängligt för så många som möjligt. Vissa har svårt att använda webben och föredrar tv. Andra har varken tv eller dator, utan bara en mobil. Vi anser därför att det är viktigt att Public Service finns även på webben.

På SVTs och SRs webbsidor finns viktig innehåll som alla ska kunna ta del av. Här finns text, ljud, bild och rörlig bild. Via SVTs hemsidor nås även flera tillgänglighetstjänster. Tyvärr saknas funktion för uppläsning av text som finns på sidorna.

Public Service bör sträva efter att nå högsta nivå i befintliga standarder för tillgänglighet på olika plattformar. För att förenkla arbetet med tillgänglighet på webben finns riktlinjer och stöd som gäller webbtillgänglighetsdirektivet. Public Service bör följa samma system för uppföljning som gäller för direktivet.

Om 8 Sidor:

Dyslexiförbundet har tidigare yttrat sig i frågan om 8 Sidor hemvist. Dyslexiförbundet är tveksamt till förslaget att föra in 8 Sidor under Public Service paraplyet. Vi är rädda att en av få mycket viktiga oberoende nyhetsorgan för målgrupperna försvinner (Nyhetstidningen på Lätt Svenska och tidningen Sesam har redan lagts ner).

Vi vidhåller att det är viktigt att tidningen 8 sidor ges ut av en oberoende redaktion och att tidningen även i fortsättningen finns i pappersformat. Tidningen är viktig för många med lässvårigheter, framförallt personer med kognitiva nedsättningar och de som lär sig svenska. 8 Sidor framtid måste säkras. Vi vill betona att det ingår i Public Service uppdrag att nå målgruppen i sina kanaler.

Dyslexiförbundets kommentarer om utredningen i allmänhet:

Vi uppskattar att utredningen lägger stor vikt vid lokal journalistik, att den redaktionella närvaron ska spridas och att hela landet ska bevakas. Även satsningarna på att nå svenska minoritetsgrupper, nyanlända och yngre är bra.

Men vi saknar i utredningen förslag på hur personer med funktionsnedsättningar på ett bra sätt ska inkluderas i och nås av verksamheten.

Bengt-Erik Johansson

Ordförande

Dyslexiförbundet